

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MICHAL BOBEK
της 14ης Μαρτίου 2019¹

Υπόθεση C-46/18

**Caseificio Sociale San Rocco Soc. coop. Arl,
S.s. Franco e Maurizio Artuso,
Sebastiano Bolzon,
Claudio Matteazzi,
Roberto Tellatin**

κατά

**Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA)
Regione Veneto**

[αίτηση του Consiglio di Stato
(Συμβουλίου της Επικρατείας, Ιταλία)
για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Γάλα – Ποσοστώσεις – Συμπληρωματική εισφορά – Άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 – Άρθρο 11, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 1788/2003 – Υποχρέωση των αγοραστών να παρακρατούν την εισφορά από την τιμή του γάλακτος – Άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) 1392/2001 – Κατανομή του πλεονάσματος της εισφοράς – Κατηγορίες προτεραιότητας – Ανακατανομή των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοστώσεων»

1. Το 1984, με σκοπό την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών πλεονασμάτων, ο νομοθέτης της τότε ΕΟΚ θέσπισε ένα σύστημα ποσοστώσεων στην παραγωγή γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων συναρτώμενο με συμπληρωματική εισφορά επί των παραδόσεων και των άμεσων πωλήσεων καθ' υπέρβαση των ποσοστώσεων. Η λειτουργία του συστήματος αυτού, που αρχικά είχε προγραμματιστεί για διάστημα 5 ετών, παρατάθηκε διαδοχικά, μέχρι τελικά να τερματιστεί την 31η Μαρτίου 2015.

2. Το σύστημα ποσοστώσεων προκάλεσε ιδιαίτερα μεγάλο όγκο δικαστικών διενέξεων, ενώπιον τόσο των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων όσο και των εθνικών δικαστηρίων². Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη το σύστημα εφαρμόστηκε μόνο με «αποσπασματικό τρόπο»³. Τούτο ισχύει ιδίως στην περίπτωση της Ιταλίας, όπου, για σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα, οι αρχές δεν διασφάλισαν την προσήκουσα κατανομή της οφειλόμενης συμπληρωματικής εισφοράς για τις παραχθείσες καθ' υπέρβαση της εθνικής ποσοστώσεως ποσότητες, την έγκαιρη πληρωμή της και/ή εν πάση περιπτώσει την προσήκουσα καταγραφή και ανάκτησή της⁴.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

² Βλ. O'Reilly, J., «Milk quotas and their consideration before the institutions of the Community of particular interest to lawyers», σε Heusel, W., Collins, A.M., (επιμ.), *Agricultural law for the European Union*, EIPA, Trier/Dublin, 1999, σ. 103.

³ Πρβλ., Ελεγκτικό Συνέδριο, Ειδική έκθεση 4/93 σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος των ποσοστώσεων που αποσκοπεί στον έλεγχο της παραγωγής γάλακτος συνοδευόμενη από την απάντηση της Επιτροπής (ΕΕ 1994, C 12, σ. 1).

⁴ Βλ., πρόσφατα, απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2018, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας (C-433/15, EU:C:2018:31).

3. Η υπό κρίση υπόθεση αποτελεί ένα ακόμη επεισόδιο στη μακρά ιστορία της ανακτίσεως των μη καταβληθεισών εισφορών στην Ιταλία. Εν ολίγοις, εγείρει το ζήτημα αν ένα κράτος μέλος δύναται να υποχρεώνει, διά νόμου, τους αγοραστές να παρακρατούν από την τιμή του γάλακτος το ποσό της εισφοράς που οφείλεται από τους παραγωγούς οι οποίοι υπερβαίνουν τις ατομικές τους ποσοστώσεις. Εάν ένας τέτοιος εθνικός νόμος αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, προκύπτει περαιτέρω ζήτημα ως προς τις επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρει το ασυμβίβαστο ως προς αυτό της εθνικής νομοθεσίας προς το δίκαιο της Ένωσης για αγοραστές και παραγωγούς.

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

4. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3950/92, του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων⁵, επέκτεινε το καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς για το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα, το οποίο έληγε την 31η Μαρτίου 1993. Το καθεστώς αυτό επρόκειτο να λειτουργήσει για επτά ακόμη διαδοχικές δωδεκάμηνες περιόδους, αρχής γενομένης από την 1η Απριλίου 1993⁶.

5. Το άρθρο 2 του κανονισμού 3950/92 προβλέπει:

«1. Η εισφορά οφείλεται για όλες τις ποσότητες γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που διατίθενται στο εμπόριο κατά την οικεία δωδεκάμηνη περίοδο και οι οποίες υπερβαίνουν μία από τις ποσότητες που αναφέρονται στο άρθρο 3. Κατανέμεται μεταξύ των παραγωγών που συνέβαλαν στην υπέρβαση.

Σύμφωνα με την απόφαση του κράτους μέλους, η συμμετοχή των παραγωγών στην καταβολή της οφειλόμενης εισφοράς καθορίζεται, μετά από ανακατανομή ή όχι των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοτήτων αναφοράς, είτε στο επίπεδο του αγοραστή σε συνάρτηση με την απομένουσα υπέρβαση, αφού προηγουμένως κατανεμηθούν, κατ' αναλογία προς τις ποσότητες αναφοράς που διαθέτει κάθε παραγωγός, οι μη χρησιμοποιηθείσες ποσότητες αναφοράς, είτε σε εθνικό επίπεδο, σε συνάρτηση με την υπέρβαση της ποσότητας αναφοράς την οποία διαθέτει κάθε παραγωγός.

2. Όσον αφορά τις παραδόσεις, ο υπόχρεος της εισφοράς αγοραστής καταβάλλει στον αρμόδιο οργανισμό του κράτους μέλους, πριν από μια ορισμένη ημερομηνία και σύμφωνα με διαδικασίες που θα καθορισθούν, το οφειλόμενο ποσό το οποίο παρακρατεί επί της τιμής του γάλακτος την οποία καταβάλλει στους παραγωγούς που οφείλουν την εισφορά, και, αν όχι, το ποσό το οποίο εισπράττει με κάθε κατάλληλο μέσο.

[...]

Όταν οι ποσότητες που παραδίδει ένας παραγωγός υπερβαίνουν την ποσότητα αναφοράς την οποία διαθέτει, ο αγοραστής δικαιούται να παρακρατεί έναντι της οφειλομένης εισφοράς, σύμφωνα με διαδικασίες που θα καθορίσει το κράτος μέλος, ποσό της τιμής του γάλακτος για κάθε παράδοση του παραγωγού αυτού, η οποία υπερβαίνει την ποσότητα αναφοράς την οποία διαθέτει.

[...]

5 ΕΕ 1992, L 405, σ. 1.

6 Βλ. πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 3950/92.

4. Όταν οφείλεται η εισφορά και το εισπραχθέν ποσό την υπερβαίνει, το κράτος μέλος μπορεί να διαθέσει το υπερβάλλον εισπραχθέν ποσό για τη χρηματοδότηση των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 8 πρώτη περίπτωση και/ή να το επαναδιανείμει στους παραγωγούς που εμπίπτουν σε κατηγορίες προτεραιότητας που ορίζονται από τα κράτη μέλη βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που θα καθοριστούν ή που αντιμετωπίζουν εξαιρετικές περιστάσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή εθνικής διάταξης που δεν σχετίζεται με το παρόν σύστημα».

6. Το άρθρο 9 («Κριτήρια κατανομής του πλεονάσματος της εισφοράς») του κανονισμού (ΕΚ) 1392/2001, της Επιτροπής, της 9ης Ιουλίου 2001, για λεπτομέρειες εφαρμογής [του κανονισμού αριθ. 3950/92] για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων⁷, προβλέπει:

«1. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν, κατά περίπτωση, τις κατηγορίες προτεραιότητας των παραγωγών που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3950/92, συναρτήσει ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα αντικειμενικά κριτήρια που εφαρμόζονται κατά σειρά προτεραιότητας:

- α) επίσημη αναγνώριση εκ μέρους της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους ότι η εισφορά έχει εισπραχθεί αχρεωστήτως, εν όλω ή εν μέρει·
- β) γεωγραφική θέση της εκμετάλλευσης και, κατά πρώτον, ορεινές περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου [της 17ης Μαΐου 1999, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών (ΕΕ 1999, L 160, σ. 80]·
- γ) μέγιστη πυκνότητα των ζώων στην εκμετάλλευση που χαρακτηρίζει την εκτατικοποίηση της ζωικής παραγωγής·
- δ) ποσό της υπέρβασης της ατομικής ποσότητας αναφοράς·
- ε) ποσότητα αναφοράς την οποία διαθέτει ο παραγωγός.

2. Στην περίπτωση κατά την οποία, με την εφαρμογή των εν λόγω κριτηρίων δεν εξαντλείται η διαθέσιμη για ορισμένη περίοδο χρηματοδότηση, θεσπίζονται από το κράτος μέλος άλλα αντικειμενικά κριτήρια μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή».

7. Ο κανονισμός (ΕΚ) 1788/2003, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, για τη θέσπιση εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων⁸, κατήργησε τον κανονισμό 3950/92. Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού («Ρόλος του αγοραστή»), ο αγοραστής είναι υπεύθυνος για τη συγκέντρωση από τους παραγωγούς των μεριδίων που οφείλονται συνεπεία της εισφοράς. Οφείλει να καταβάλει τα μερίδια αυτά στον αρμόδιο οργανισμό του κράτους μέλους. Κατά το άρθρο 11, παράγραφος 3, «όταν, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, οι παραδιδόμενες ποσότητες από έναν παραγωγό υπερβαίνουν την ποσότητα αναφοράς που διαθέτει, το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να παρακρατήσει ο αγοραστής ως προκαταβολή για το μερίδιο εισφοράς του παραγωγού, βάσει λεπτομερών κανόνων που καθορίζει το κράτος μέλος, ένα μέρος της τιμής του γάλακτος για κάθε παράδοση του υπόψη παραγωγού που υπερβαίνει την ποσότητα αναφοράς την οποία διαθέτει για την παράδοση».

⁷ ΕΕ 2001, L 187, σ. 19.

⁸ ΕΕ 2003, L 270, σ. 123.

8. Σύμφωνα με το άρθρο 27 (Έναρξη ισχύος) του κανονισμού 1788/2003, ο εν λόγω κανονισμός τέθηκε σε ισχύ την 24η Οκτωβρίου 2003. Οι διατάξεις του εφαρμόζονται από την 1η Απριλίου 2004, με εξαίρεση τα άρθρα 6 και 24, που εφαρμόζονται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού αυτού.

B. Η εθνική νομοθεσία

9. Το άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2, («Υποχρεώσεις των αγοραστών») της decreto-legge n. 49, «Riforma della normativa in tema di applicazione del prelievo supplementare nel settore del latte e dei prodotti lattiero-caseari» (πράξης νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49, «Μεταρρύθμιση του νομοθετικού πλαισίου όσον αφορά την εφαρμογή της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων»), της 28ης Μαρτίου 2003, που κυρώθηκε, κατόπιν τροποποιήσεων, με τον νόμο 119 της 30ής Μαΐου 2003 (στο εξής: πράξη νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003)⁹, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, προβλέπει τα εξής:

«1. [...] Οι αγοραστές οφείλουν να παρακρατούν τη συμπληρωματική εισφορά, που υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού 3950/92, όπως τροποποιήθηκε, σχετικά με το γάλα που παραδόθηκε επιπλέον της ατομικής ποσότητας αναφοράς που είχε χορηγηθεί στους επιμέρους παραγωγούς, [...]

2. Εντός των επόμενων 30 ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 1, [...] οι αγοραστές προβαίνουν στην καταβολή των παρακρατηθέντων ποσών στον ειδικό τρεχούμενο λογαριασμό που τηρείται σε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα από την AGEA».

10. Το άρθρο 9, παράγραφοι 1, 3, και 4 («Επιστροφή της καθ' υπέρβαση καταβληθείσας εισφοράς»), της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003, ορίζει τα εξής:

«1. Κατά τη λήξη κάθε χρονικής περιόδου, η AGEA: α) καταχωρεί λογιστικά τις παραδόσεις γάλακτος που πραγματοποιήθηκαν και τη συνολική εισφορά που καταβλήθηκε από τους αγοραστές σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 5, b) προβαίνει στον υπολογισμό της πρόσθετης εθνικής εισφοράς που οφείλεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την πλεονασματική παραγωγή που παραδόθηκε, c) υπολογίζει το ποσό της εισφοράς που καταβλήθηκε καθ' υπέρβαση.

[...]

3. Το ποσό που προβλέπεται στην παράγραφο 1, στοιχείο c, [...] κατανέμεται μεταξύ των παραγωγών-δικαιούχων ποσοστώς που έχουν καταβάλει την εισφορά, σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια και κατά προτεραιότητα: [...]

4. Όταν οι εν λόγω επιστροφές δεν εξαντλούν το διαθέσιμο ποσό που προβλέπεται στην παράγραφο 3, το χρηματικό υπόλοιπο κατανέμεται μεταξύ των παραγωγών-δικαιούχων ποσοστώς που έχουν καταβάλει την εισφορά, εξαιρουμένων αυτών που έχουν υπερβεί το 100 % της ατομικής τους ποσότητας αναφοράς, σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια και κατά προτεραιότητα: [...]».

⁹ Gazzetta Ufficiale αριθ. 75, της 31ης Μαρτίου 2003.

11. Το άρθρο 2, παράγραφος 3, της decreto-legge n. 157, της 24ης Ιουνίου 2004, – «Disposizioni urgenti per l'etichettatura di alcuni prodotti agroalimentari, nonché in materia di agricoltura e pesca» (πράξης νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 157, της 24ης Ιουνίου 2004, – «Επείγουσες διατάξεις για τη σήμανση ορισμένων γεωργικών προϊόντων διατροφής, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της γεωργίας και της αλιείας»), που κυρώθηκε, κατόπιν τροποποιήσεων, με τον νόμο 204 της 3ης Αυγούστου 2004 (στο εξής: πράξη νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 157/2004)¹⁰, προβλέπει τα εξής:

«Σύμφωνα με το άρθρο 9 της [πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003], η εισφορά που μηνιαίως καταβαλλόταν καθ' υπέρβαση από τους παραγωγούς που τήρησαν τις υποχρεώσεις τους καταβολής, επιστρέφεται στους ίδιους παραγωγούς. Κατά το πέρας των πράξεων αυτών, σε περίπτωση που το συνολικό υπόλοιπο των καταλογισμών της καταβλητέας εισφοράς υπερβαίνει την οφειλόμενη εισφορά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, προσαυξημένη κατά 5 %, η AGEA προβαίνει στην ακύρωση της εισφοράς που καθ' υπέρβαση καταλογίστηκε στους παραγωγούς που δεν έχουν ακόμη πραγματοποιήσει τις μηνιαίες καταβολές, εφαρμόζοντας τα κριτήρια προτεραιότητας που προβλέπονται στις παραγράφους 3 και 4 του ίδιου άρθρου 9, με την επιφύλαξη των κυρώσεων του άρθρου 5, παράγραφος 5, της ίδιας [πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003]».

II. Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία και τα προδικαστικά ερωτήματα

12. Τον Ιούλιο του 2004, η Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (ιταλική υπηρεσία γεωργικών πληρωμών) (στο εξής: AGEA) απέστειλε ανακοίνωση στο Caseificio Sociale San Rocco, ως «πρώτο αγοραστή» γαλακτοκομικών προϊόντων. Με την εν λόγω ανακοίνωση, που αφορούσε τις ποσοστώσεις γάλακτος και τη συμπληρωματική εισφορά για το χρονικό διάστημα από την 1η Απριλίου 2003 έως την 31η Μαρτίου 2004, γνωστοποιούσε ότι:

- είχαν πραγματοποιηθεί υπολογισμοί για τις πράξεις επιστροφών της καθ' υπέρβαση καταβληθείσας εισφοράς που αφορούσαν τις παραδόσεις αγελαδινού γάλακτος για την περίοδο αναφοράς. Οι υπολογισμοί είχαν βασιστεί στις ποσότητες αναφοράς που καθορίστηκαν για κάθε παραγωγό από τις περιφέρειες και τις αυτόνομες επαρχίες και σύμφωνα με τις μηνιαίες δηλώσεις των αγοραστριών εταιριών·
- οι παραγωγοί μπορούσαν να λάβουν επιστροφή, εάν είχαν καταβάλει τη συμπληρωματική εισφορά, σύμφωνα με τις μηνιαίες δηλώσεις των αγοραστριών εταιριών·
- η AGEA είχε εφαρμόσει το άρθρο 2, παράγραφος 3, της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 157/2004, σύμφωνα με το οποίο στους παραγωγούς που είχαν καταβάλει το πλεονάζον ποσό, αυτό θα τους επιστρεφόταν· έπειτα από την ολοκλήρωση των πράξεων αυτών, αν το συνολικό υπόλοιπο της καταλογισθείσας εισφοράς υπερβεί την οφειλόμενη στην Ευρωπαϊκή Ένωση εισφορά, προσαυξημένη κατά 5 %, η AGEA δεν θα απαιτούσε τη συμπληρωματική εισφορά που καταλογίστηκε καθ' υπέρβαση στους παραγωγούς που δεν είχαν ακόμη πραγματοποιήσει τις μηνιαίες καταβολές. Στις περιπτώσεις αυτές, θα εφαρμόζε τα κριτήρια προτεραιότητας που προβλέπονται στο άρθρο 9, παράγραφοι 3 και 4, καθώς και τις κυρώσεις του άρθρου 5 της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003. Συνεπώς, η AGEA θα διένεμε το ήδη καταβληθέν πλεονάζον ποσό μόνο μεταξύ των παραγωγών που ήταν δικαιούχοι των ποσοτήτων αναφοράς και είχαν ήδη πραγματοποιήσει τις πληρωμές.

13. Στην εν λόγω ανακοίνωση, η AGEA επισύναπτε κατάλογο στον οποίο αναγράφονταν, ανά παραγωγό, τα ποσά που είχαν ήδη καταβληθεί και τα ποσά προς επιστροφή.

¹⁰ Gazzetta Ufficiale αριθ. 147, της 25ης Ιουνίου 2004.

14. Με την ανωτέρω ανακοίνωση η AGEA επισήμαινε ότι, για την περίοδο αναφοράς, το Caseificio Sociale San Rocco δεν είχε εφαρμόσει την παρακράτηση της συμπληρωματικής εισφοράς που προβλέπεται στο άρθρο 5 της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003. Επομένως, οι παραγωγοί από τους οποίους είχε προμηθευτεί το γάλα εξακολουθούσαν να οφείλουν τα σχετικά ποσά.

15. Το Caseificio Sociale San Rocco και οι παραγωγοί (στο εξής: προσφεύγοντες της κύριας δίκης) υποστήριξαν ότι η ιταλική νομοθεσία που εφαρμόστηκε από την AGEA αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης. Προσέφυγαν κατά της ανακοινώσεως της AGEA ενώπιον του Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (περιφερειακού διοικητικού πρωτοδικείου Λατίου, Ιταλία). Με απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 2010, το εν λόγω δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή, κρίνοντας, ουσιαστικά, ότι η επίμαχη ιταλική νομοθεσία συνάδει με τις διατάξεις του κανονισμού 1788/2003.

16. Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης υπέβαλαν αίτηση αναιρέσεως της ως άνω αποφάσεως ενώπιον του Consiglio di Stato (Συμβουλίου της Επικρατείας, Ιταλία). Με μη οριστική απόφασή του της 21ης Νοεμβρίου 2017, το εν λόγω δικαστήριο έκανε εν μέρει δεκτή την αίτηση αναιρέσεως. Αποφάνθηκε ότι οι εφαρμοστέοι στην ένδικη διαφορά κανόνες του δικαίου της Ένωσης δεν ήταν αυτοί του κανονισμού 1788/2003, αλλά αυτοί που περιλαμβάνονταν στον κανονισμό 3950/92. Ωστόσο, λόγω αμφιβολιών ως προς την ορθή ερμηνεία ορισμένων διατάξεων του κανονισμού 3950/92, το εν λόγω δικαστήριο αποφάσισε την αναστολή της ενώπιόν του διαδικασίας και την υποβολή των ακόλουθων προδικαστικών ερωτημάτων στο Δικαστήριο:

- «1) Πρέπει, σε μια κατάσταση όπως η προεκτεθείσα, η οποία αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης, το δίκαιο της Ένωσης να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η αντίθεση νομοθετικής διατάξεως κράτους μέλους με το άρθρο 2, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, του [κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92] έχει ως συνέπεια τη μη ύπαρξη υποχρεώσεως των παραγωγών να καταβάλλουν τη συμπληρωματική εισφορά όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται από τον εν λόγω κανονισμό;
- 2) Πρέπει, σε μια κατάσταση όπως η προεκτεθείσα, η οποία αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης, το δίκαιο της Ένωσης, και συγκεκριμένα η γενική αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η εμπιστοσύνη των προσώπων που έχουν τηρήσει υποχρέωση προβλεπόμενη από κράτος μέλος και που έχουν ωφεληθεί από τις συνέπειες οι οποίες συνδέονται με την τήρηση της εν λόγω υποχρεώσεως δεν μπορεί να προστατευθεί όταν η υποχρέωση αυτή κρίνεται αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης;
- 3) Σε κατάσταση όπως η προεκτεθείσα, η οποία αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης, αντιτίθενται το άρθρο 9 του [κανονισμού 1392/2001] και η κατά το δίκαιο της Ένωσης έννοια της «κατηγορίας προτεραιότητας» σε διάταξη κράτους μέλους, όπως το άρθρο 2, παράγραφος 3, της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 157/2004 που εκδόθηκε από την Ιταλική Δημοκρατία, η οποία προβλέπει διαφορετικούς τρόπους επιστροφής της συμπληρωματικής εισφοράς που καταλογίστηκε καθ' υπέρβαση, διακρίνοντας, όσον αφορά τα χρονοδιαγράμματα και τους τρόπους επιστροφής, μεταξύ των παραγωγών που πίστεψαν ότι δεσμεύονται από εθνική διάταξη η οποία αποδείχθηκε ότι αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης και των παραγωγών που δεν τήρησαν την εν λόγω υποχρέωση;»

17. Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης, η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις.

18. Την 21η Νοεμβρίου 2018, το Δικαστήριο ζήτησε διευκρινίσεις από την Ιταλική Κυβέρνηση σχετικά με της διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για τον υπολογισμό της συμπληρωματικής εισφοράς για τη γαλακτοκομική περίοδο 2003-2004. Η Ιταλική Κυβέρνηση ανταποκρίθηκε στο αίτημα παροχής διευκρινίσεων την 13η Δεκεμβρίου 2018.

19. Οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης, η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή ανέπτυξαν επίσης προφορικά τις παρατηρήσεις τους κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 17ης Ιανουαρίου 2019.

III. Ανάλυση

A. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

1. Εφαρμοστέο δίκαιο *ratione temporis*

20. Στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ρητά το άρθρο 2 του κανονισμού 3950/92 ως τη βασική εφαρμοστέα διάταξη στην υπό κρίση διαφορά. Ωστόσο, η άποψη αυτή αμφισβητείται από την Ιταλική Κυβέρνηση, η οποία διατείνεται ότι εφαρμοστέο στην κύρια δίκη είναι το άρθρο 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003, καθόσον η προσβληθείσα από τους προσφεύγοντες της κύριας δίκης απόφαση της AGEA εκδόθηκε τον Ιούλιο του 2004.

21. Υπό το πρίσμα αυτό, θεωρώ χρήσιμο τον καθορισμό του νομικού πλαισίου το οποίο είναι εφαρμοστέο *ratione temporis* στην υπό κρίση υπόθεση.

22. Δεν πρόκειται για ασήμαντο ζήτημα: οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης ισχυρίζονται ότι η επίμαχη ιταλική νομοθεσία αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης, στο μέτρο που επέβαλλε στους αγοραστές γάλακτος την υποχρέωση να παρακρατούν την εισφορά από την τιμή του γάλακτος. Ωστόσο, οι διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία της εισφοράς στους κανονισμούς 3950/92 και 1788/2003, αντιστοίχως, δεν είναι πανομοιότυπες.

23. Το άρθρο 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003, με τον οποίο καταργήθηκε ο κανονισμός 3950/92, επέτρεπε ρητώς στα κράτη μέλη να αποφασίζουν ότι, εφόσον στη διάρκεια μίας γαλακτοκομικής περιόδου οι παραδοθείσες από έναν παραγωγό ποσότητες υπερέβαιναν την ποσόστωση του παραγωγού αυτού, ο αγοραστής *υποχρεούτο* να παρακρατήσει μέρος της τιμής του γάλακτος, ως προκαταβολή επί της συμπληρωματικής εισφοράς του παραγωγού. Αντιθέτως, όπως το Δικαστήριο κατέστησε σαφές στην απόφαση *Consorzio Caseifici dell' Altoalpino di Asiago*¹¹, το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92 έδινε απλώς το δικαίωμα στους αγοραστές να προβούν σε τέτοια παρακράτηση, αλλά σε καμία περίπτωση δεν τους υποχρέωνε να το πράξουν.

24. Ως προς το ζήτημα αυτό, συμμερίζομαι την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου ότι, όσον αφορά το δίκαιο της Ένωσης, οι εφαρμοστέοι κατά τον κρίσιμο χρόνο κανόνες ήταν οι οριζόμενοι στον κανονισμό 3950/92 (και, κατά συνέπεια, οι περιλαμβανόμενοι στον κανονισμό 1392/2001, ο οποίος θέσπισε τις λεπτομέρειες εφαρμογής).

25. Η κύρια δίκη αφορά τη γαλακτοκομική περίοδο 2003-2004 (διάρκειας από την 1η Απριλίου 2003 έως την 30ή Μαρτίου 2004). Ωστόσο, ο κανονισμός 1788/2003 άρχισε να ισχύει, κατά το άρθρο 27, την 1η Απριλίου 2004.

26. Τούτο ουδόλως αποτελεί έκπληξη. Παραδοσιακά, η γαλακτοκομική περίοδος ξεκινά την 1η Απριλίου κάθε έτους και λήγει την 30ή Μαρτίου του επόμενου έτους¹². Αυτό εξηγεί γιατί ο κανονισμός 1788/2003 –όπως και προγενέστερες ρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού 3950/92¹³ – τέθηκε σε ισχύ κατά την έναρξη της γαλακτοκομικής περιόδου.

11 Απόφαση της 29ης Απριλίου 1999 (C-288/97, EU:C:1999:214, σκέψεις 29 έως 32, στο εξής: *Consorzio Caseifici dell' Altoalpino di Asiago*).

12 Βλ., για παράδειγμα, αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 3 του κανονισμού 1788/2003, καθώς και το άρθρο 1, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού.

13 Βλ. άρθρο 13 του κανονισμού 3950/92.

27. Η λειτουργία ενός καθεστώτος όπως αυτό που προβλέπει συμπληρωματική εισφορά επί του γάλακτος απαιτεί κατ' ανάγκη την εφαρμογή ενός δεδομένου συνόλου κανόνων καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Κανόνες οι οποίοι καθορίζουν τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για την είσπραξη της εισφοράς, τον τρόπο εισπράξεως και το ύψος της εισφοράς δεν αποτελούν διαδικαστικούς κανόνες –όπως υποστηρίζει η Ιταλική Κυβέρνηση– αλλά ουσιαστικούς¹⁴. Θα πρέπει να υπομνησθεί σχετικά ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία, οι διαδικαστικοί κανόνες εφαρμόζονται γενικώς από τη θέση τους σε ισχύ ακόμη και επί εκκρεμών υποθέσεων και διαφορών, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στον συγκεκριμένο κανόνα, εν αντιθέσει προς τους ουσιαστικούς κανόνες, οι οποίοι ερμηνεύονται συνήθως υπό την έννοια ότι κατ' αρχήν δεν έχουν εφαρμογή σε καταστάσεις που έχουν ήδη διαμορφωθεί προ της έναρξης της ισχύος τους¹⁵.

28. Διατάξεις όπως το άρθρο 2 του κανονισμού 3950/92 και το άρθρο 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003 αφορούν βασικές πτυχές των ουσιαστικών υποχρεώσεων που θεσπίζονται στον κανονισμό 3950/92. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες αρχές, οι εν λόγω διατάξεις δεν εφαρμόζονται σε καταστάσεις που είχαν διαμορφωθεί πριν από την έναρξη της ισχύος τους.

29. Το επιχείρημα της Ιταλικής Κυβερνήσεως θα οδηγούσε στο αποτέλεσμα το άρθρο 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003 να εφαρμόζεται σε πραγματικά περιστατικά (ιδίως παραδόσεις προϊόντων) που έλαβαν χώρα και σε οικονομικές σχέσεις που συνήφθησαν πριν από την 1η Απριλίου 2004. Με άλλα λόγια, θα οδηγούσε σε εν τοις πράγμασι αναδρομική εφαρμογή του άρθρου 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 1788/2003, κατά παράβαση τόσο του σαφούς γράμματος όσο και του πνεύματος του άρθρου 27 του εν λόγω κανονισμού.

30. Καταλήγοντας επί του ζητήματος, καθόσον η επίμαχη εθνική νομοθεσία υποχρέωνε τους αγοραστές γάλακτος να παρακρατούν την εισφορά από την τιμή του γάλακτος για το διάστημα προ της 1ης Απριλίου 2004, οι παράμετροι της συμβατότητας με το δίκαιο της Ένωσης δεν μπορεί παρά να προκύπτουν από τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης οι οποίες ίσχυαν κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, ήτοι από τις διατάξεις του κανονισμού 3950/92, ιδίως δε από το άρθρο 2, παράγραφος 2.

2. Το σύστημα που θεσπίστηκε από τους κανονισμούς 3950/92 και 1392/2001

31. Για την καλύτερη κατανόηση των προδικαστικών ερωτημάτων που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο, θα ήταν χρήσιμο να ξεκινήσουμε με την περιγραφή των πτυχών του συστήματος που θεσπίστηκε από τους κανονισμούς 3950/92 και 1392/2001 οι οποίες αφορούν την παρούσα διαδικασία.

32. Δυνάμει των κανονισμών αυτών επιβλήθηκε εισφορά στις ποσότητες γάλακτος που συλλέγονταν ή πωλούνταν για άμεση κατανάλωση καθ' υπέρβαση ορισμένης εθνικής ποσοστώσεως. Τα κράτη μέλη που υπερέβαιναν την εθνική ποσόστωση όφειλαν να επιμερίσουν την επιβάρυνση κατανέμοντάς τη μεταξύ των παραγωγών που συνετέλεσαν στην υπέρβαση της εθνικής ποσοστώσεως υπερβαίνοντας την ατομική τους ποσόστωση.

33. Προκειμένου να αποφεύγονται καθυστερήσεις στην είσπραξη και καταβολή της εισφοράς, ο νομοθέτης της Ένωσης όρισε ότι, στην περίπτωση των παραδόσεων, υπεύθυνος για την καταβολή της εισφοράς στη δημόσια διοίκηση ήταν ο αγοραστής, κατόπιν εισπράξεώς της από τους παραγωγούς μέσω παρακράτησης από την τιμή του γάλακτος ή με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο. Προς τον σκοπό αυτό, η αρμόδια εθνική αρχή κοινοποιούσε ή επιβεβαίωνε σε κάθε αγοραστή το ποσό της εισφοράς που όφειλε να καταβάλει, αφού προηγουμένως το κράτος μέλος είχε αποφασίσει αν το

¹⁴ Συναφώς, αξίζει ενδεχομένως να επισημανθεί εν είδει αναλογίας ότι αποτελεί πάγια νομολογία ότι, στο φορολογικό δίκαιο της Ένωσης, διατάξεις που αφορούν, μεταξύ άλλων, τον τρόπο επιβολής και το ύψος φορολογικής εισφοράς δεν τυγχάνουν εφαρμογής σε καταστάσεις προϋφιστάμενες της θέσεώς τους σε ισχύ. Βλ., για παράδειγμα, απόφαση της 17ης Ιουλίου 2014, Equoland (C-272/13, EU:C:2014:2091, σκέψη 20).

¹⁵ Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 2012 Toshiba Corporation κ.λπ. (C-17/10, EU:C:2012:72, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

σύνολο ή τμήμα των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοστώσεων επρόκειτο να ανακατανομηθεί στους οικείους παραγωγούς (είτε απευθείας είτε μέσω των αγοραστών)¹⁶. Σε περίπτωση ανακατανομής μη χρησιμοποιηθεισών ατομικών ποσοστώσεων, αυτές κατανέμονταν κατ' αναλογίαν προς την ποσότητα αναφοράς κάθε παραγωγού.

34. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούσαν επίσης να αποφασίσουν να μην ανακατανομήσουν τις μη χρησιμοποιηθείσες ποσοστώσεις. Σε αυτή την περίπτωση, μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν το εισπραχθέν ποσό που υπερέβαινε την οφειλόμενη στην Ευρωπαϊκή Ένωση εισφορά για να χρηματοδοτήσουν εθνικά προγράμματα αναδιάρθρωσης ή/και να το επιστρέψουν στους παραγωγούς που ενέπιπταν σε ορισμένες «κατηγορίες προτεραιότητας» ή στους παραγωγούς οι οποίοι αντιμετώπιζαν εξαιρετικές περιστάσεις.

35. Με αυτά τα δεδομένα έρχομαι τώρα στην ανάλυση των προδικαστικών ερωτημάτων.

B. Επί του πρώτου ερωτήματος

36. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν η αντίθεση εθνικής νομοθετικής διατάξεως προς το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92 έχει ως αποτέλεσμα οι παραγωγοί να μην υποχρεούνται στην καταβολή της συμπληρωματικής εισφοράς, έστω και αν πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται από τον κανονισμό αυτό.

37. Το προδικαστικό ερώτημα αυτό βασίζεται στην παραδοχή ότι, υποχρεώνοντας τους αγοραστές να παρακρατούν τη συμπληρωματική εισφορά από την εξόφληση του γάλακτος που παραδιδόταν από τους παραγωγούς καθ' υπέρβαση των ατομικών τους ποσοστώσεων, καθώς και να τη μεταφέρουν σε μηνιαία βάση στην AGEA, η επίμαχη ιταλική νομοθεσία ήταν ασυμβίβαστη με το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92. Η διάταξη αυτή του κανονισμού 3950/92, όπως διευκρίνισε το Δικαστήριο στην απόφαση *Consorzio Caseifici dell' Altopiano di Asiago*¹⁷, παρείχε στους αγοραστές την ευχέρεια να παρακρατούν επί της καταβληθείσας στον παραγωγό τιμής του γάλακτος το ποσό που όφειλε ο παραγωγός ως συμπληρωματική εισφορά, αλλά δεν τους επέβαλλε καμία σχετική υποχρέωση.

38. Ωστόσο, η παραδοχή αυτή αμφισβητείται από την Ιταλική Κυβέρνηση. Ως εκ τούτου, θα εξετάσω πρώτα την εν λόγω ένσταση, προτού περάσω στο κύριο ζήτημα που τίθεται με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα.

1. Η αντίθεση της εθνικής νομοθεσίας προς το δίκαιο της Ένωσης

39. Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η ερμηνεία που δίνει το αιτούν δικαστήριο στην απόφαση *Consorzio Caseifici dell' Altopiano di Asiago* είναι υπερβολική. Κατά την ανωτέρω κυβέρνηση, η εν λόγω απόφαση δεν αποκλείει τη δυνατότητα των κρατών μελών να περιορίζουν την προβλεπόμενη στο άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92 επιλογή όσον αφορά τον τρόπο εισπράξεως της εισφοράς (υποχρεωτική παρακράτηση ή οποιοδήποτε άλλο μέσο). Το Δικαστήριο απεφάνθη απλώς ότι τα κράτη μέλη δεν δύνανται να επιβάλουν κύρωση σε αγοραστές οι οποίοι δεν συμμορφώνονται προς την υποχρέωση αυτή.

¹⁶ Βλ., ιδίως, άρθρο 7 του κανονισμού 1392/2001.

¹⁷ Σκέψεις 29 έως 32 της αποφάσεως.

40. Πράγματι η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση *Consorzio Caseifici dell' Altopiano di Asiago* ανέκυψε επ' αφορμή προσφυγής ασκηθείσας από φορέα που εκπροσωπούσε τους παραγωγούς γάλακτος κατά διοικητικής κυρώσεως η οποία του επιβλήθηκε από τις ιταλικές αρχές, μεταξύ άλλων, λόγω του ότι παρέλειψε να παρακρατήσει από την τιμή του γάλακτος τα ποσά που όφειλαν οι παραγωγοί οι οποίοι είχαν υπερβεί τις ατομικές τους ποσοστώσεις. Ωστόσο, το Δικαστήριο ασχολήθηκε με το ζήτημα σε αφηρημένη βάση, χωρίς να προσδώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως.

41. Το αιτούν δικαστήριο στην ανωτέρω υπόθεση είχε ρωτήσει, κατ' ουσίαν, αν ο αγοραστής υποχρεούται, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92, να παρακρατήσει τα ποσά που οφείλονται από τους παραγωγούς οι οποίοι υπερέβαιναν τις ατομικές τους ποσοστώσεις. Το Δικαστήριο απάντησε αρνητικά, υπογραμμίζοντας ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92 παρέχει στους αγοραστές τη σχετική *δυνατότητα*, αλλά δεν θεσπίζει *υποχρέωσή τους από την οποία δεν θα μπορούσαν να απαλλαγούν*¹⁸.

42. Από την απάντηση αυτή προκύπτει σαφώς ότι τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να επιβάλλουν κυρώσεις στους αγοραστές που αποφασίζουν να μην παρακρατήσουν από την τιμή του γάλακτος που καταβάλλεται στους παραγωγούς τα οφειλόμενα ως συμπληρωματική εισφορά ποσά και να εισπράξουν τα ποσά αυτά με άλλα μέσα. Ωστόσο, από τις διαπιστώσεις αυτές συνάγεται επίσης, κατά λογική ακολουθία, ότι τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να τιμωρούν τους αγοραστές που λαμβάνουν μια τέτοια απόφαση, επιφυλάσσοντας για αυτούς και οποιαδήποτε άλλη δυσμενή μεταχείριση, όπως, παραδείγματος χάριν, με διακρίσεις σε βάρος τους κατά την ανακατανομή των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοστώσεων ή κατά την αναδιανομή της καθ' υπέρβαση εισπραχθείσας εισφοράς¹⁹. Τούτο θα ήταν ασυμβίβαστο με το γεγονός ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92 αφορά –για να χρησιμοποιήσω τη διατύπωση του γενικού εισαγγελέα A. La Pergola– *απλή ευχέρεια* των αγοραστών, η μη χρήση της οποίας «δεν συνεπάγεται κυρώσεις»²⁰. Θα προσέθετα δε ότι οι «κυρώσεις» πρέπει να ερμηνεύονται υπό την ευρύτερη δυνατή έννοια.

43. Συνεπώς, στην απόφαση *Consorzio Caseifici dell' Altopiano di Asiago*, το Δικαστήριο εξέτασε την επιλογή του τρόπου εισπράξεως της εισφοράς –μέσω παρακρατήσεως ή με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο– και την προσδιόρισε ως *δικαίωμα κάθε επιμέρους αγοραστή*. Όταν η νομοθεσία της Ένωσης αναγνωρίζει δικαίωμα σε κάποιο πρόσωπο, η εθνική νομοθεσία δεν μπορεί να στερήσει το εν λόγω δικαίωμα από το πρόσωπο αυτό. Ως εκ τούτου, πράγματι, μια τέτοια εθνική νομοθεσία είναι ασυμβίβαστη με το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92.

44. Με αυτά τα δεδομένα, ακόμη και εάν ο ίδιος ο νομοθέτης της Ένωσης στη συνέχεια «πέρασε» σε άλλο σύστημα εισπράξεως της εισφοράς, γεγονός παραμένει ότι στην κρίσιμη περίοδο η σχετική επιλογή ανήκε στους αγοραστές.

45. Επομένως, μολονότι αναγνωρίζω ότι η ανωτέρω ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92 ενδέχεται να αποδυναμώσει σε κάποιο βαθμό το σύστημα συμμόρφωσης, εντούτοις οφείλω να συμφωνήσω με τους προσφεύγοντες της κύριας δίκης και την Επιτροπή ότι, για όσο διάστημα μετά την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση *Consorzio Caseifici dell' Altopiano di Asiago* ο νόμος εξακολούθησε να ισχύει, η παραδοχή επί της οποίας βασίζεται το πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι ορθή.

46. Θα εξετάσω εν συνεχεία την ουσία του ερωτήματος.

¹⁸ Βλ., ιδίως, σκέψη 30 της αποφάσεως.

¹⁹ Επ' αυτού βλ., αναλυτικότερα, σημεία 69 έως 79 των παρουσών προτάσεων.

²⁰ Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα A. La Pergola στην υπόθεση *Consorzio Caseifici dell'Altopiano di Asiago* (C-288/97, EU:C:1998:574, σημείο 13).

2. Οι συνέπειες που απορρέουν από το ασυμβίβαστο της εθνικής νομοθεσίας με το δίκαιο της Ένωσης

47. Το ζήτημα που τίθεται, κατ' ουσίαν, με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι αν, στην περίπτωση που εθνικός κανόνας υποχρεώνει τους αγοραστές να παρακρατούν τη συμπληρωματική εισφορά από την τιμή του γάλακτος, κατά παράβαση του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92, η εισφορά δεν οφείλεται πλέον, ακόμη και εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον εν λόγω κανονισμό. Με άλλα λόγια, συνεπάγεται η αντίθεση της επίμαχης εθνικής νομοθεσίας με το δίκαιο της Ένωσης την απαλλαγή των αγοραστών από την υποχρέωση εισπράξεως της συμπληρωματικής εισφοράς από τους παραγωγούς και μεταφοράς της στις αρμόδιες εθνικές αρχές, ή/και την απαλλαγή των παραγωγών από την υποχρέωση καταβολής της συμπληρωματικής εισφοράς;

48. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι, κατά την άποψή μου, μάλλον προφανής: όχι. Πράγματι, όλοι οι διάδικοι που υπέβαλαν παρατηρήσεις στην παρούσα υπόθεση (συμπεριλαμβανομένων των προσφευγόντων της κύριας δίκης) συμφωνούν: το γεγονός ότι οι εθνικοί διαδικαστικοί κανόνες που διέπουν την είσπραξη της συμπληρωματικής εισφοράς ενδεχομένως είναι ασυμβίβαστοι με το δίκαιο της Ένωσης δεν δύναται να απαλλάξει τους αγοραστές ή τους παραγωγούς από τις ουσιαστικές υποχρεώσεις τους. Για να το θέσω απλά, η διαφωνία (και το ασυμβίβαστο) ως προς τον τρόπο εισπράξεως εισφοράς δεν επηρεάζει το αν αυτή οφείλεται.

49. Όσον αφορά τους αγοραστές, οποιαδήποτε διαφορετικό συμπέρασμα θα αντέβαινε στις διατάξεις των κανονισμών 3950/92 και 1392/2001, οι οποίες ρητώς και με σαφήνεια προβλέπουν ότι, στην περίπτωση των παραδόσεων, υπόχρεος της εισφοράς είναι ο αγοραστής²¹. Τούτο θα καθιστούσε επίσης σε μεγάλο βαθμό αναποτελεσματικό το σύστημα που θεσπίζεται με τους εν λόγω κανονισμούς, δεδομένου ότι οι παραδόσεις αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των πωλήσεων γάλακτος και, για τον λόγο αυτό, ο αγοραστής είναι ο «βασικό[ς] υπεύθυνο[ς] για την ορθή εφαρμογή [του εν λόγω] καθεστώτος»²².

50. Η μόνη συνέπεια που απορρέει από το προαναφερθέν ασυμβίβαστο είναι ότι οι επίμαχοι εθνικοί κανόνες πρέπει να μην εφαρμοστούν. Το αποτέλεσμα για τους αγοραστές έχει κυρίως δύο όψεις: αφενός ανακτούν την ελευθερία είσπραξης του ποσού «με κάθε κατάλληλο μέσο» και, αφετέρου, δεν μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις στους αγοραστές που δεν εισέπραξαν την εισφορά μέσω παρακρατήσεως από την τιμή του γάλακτος.

51. Κατά μείζονα λόγο, το ασυμβίβαστο της εθνικής νομοθεσίας με το δίκαιο της Ένωσης σχετικά με τους κανόνες που διέπουν την είσπραξη της συμπληρωματικής εισφοράς από τον αγοραστή δεν μπορεί να έχει επηρεάσει καθ' οιονδήποτε τρόπο την υποχρέωση καταβολής της εισφοράς εκ μέρους των παραγωγών.

52. Όπως καθίσταται σαφές από την έκτη αιτιολογική σκέψη και το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 3950/92, η υποχρέωση καταβολής της συμπληρωματικής εισφοράς αποτελεί άμεση συνέπεια της υπερβάσεως της εθνικής ποσοστώσεως και «οι παραγωγοί που συνέβαλαν στην υπέρβαση πρέπει να καταβάλουν την εισφορά».

53. Όπως τόνισε προσφάτως το Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1392/2001, τα κράτη μέλη «υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα [αναγκαία μέτρα] για την ορθή είσπραξη της εισφοράς, συμπεριλαμβανομένων των οφειλομένων τόκων σε περίπτωση μη τηρήσεως της προθεσμίας καταβολής, και την αποτελεσματική κατανομή της μεταξύ των παραγωγών

21 Βλ., ιδίως, την όγδοη αιτιολογική σκέψη και το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92, καθώς και τα άρθρα 7 και 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 1392/2001.

22 Έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1392/2001.

που συνέβαλαν στην υπέρβαση»²³. Μάλιστα, όταν οι παραγωγοί δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με το σχετικό καθεστώς ενισχύσεων και οι αγοραστές δεν αναλαμβάνουν δράση, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα ασκήσεως ευθείας αγωγής κατά των παραγωγών, προς είσπραξη των οφειλομένων ποσών²⁴.

54. Για τους προαναφερθέντες λόγους, φρονώ ότι το Δικαστήριο πρέπει να δώσει στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα την απάντηση ότι το ασυμβίβαστο των εθνικών κανόνων που διέπουν την είσπραξη της συμπληρωματικής εισφοράς με το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92 δεν απαλλάσσει τους παραγωγούς από την υποχρέωση καταβολής της συμπληρωματικής εισφοράς.

Γ. Επί του δευτέρου ερωτήματος

55. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν θα πρέπει να προστατεύεται η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των αγοραστών και παραγωγών που έχουν τηρήσει την υποχρέωση παρακρατήσεως της οφειλόμενης εισφοράς από την τιμή του γάλακτος και καταβολής του ποσού στις δημόσιες αρχές σε μηνιαία βάση. Το ερώτημα αυτό, όπως το αντιλαμβάνομαι, τίθεται μόνο για την περίπτωση που το Δικαστήριο απαντήσει καταφατικά στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα.

56. Δεδομένου ότι το ασυμβίβαστο των εθνικών κανόνων που διέπουν την είσπραξη της συμπληρωματικής εισφοράς με το άρθρο 2, παράγραφος 2 του κανονισμού 3950/92 δεν απαλλάσσει, κατά τη γνώμη μου, τους παραγωγούς και τους αγοραστές από τις ουσιαστικές υποχρεώσεις που υπέχουν από τον εν λόγω κανονισμό, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα φαίνεται να χάνει τη σημασία του.

57. Πράγματι, υπό αυτές τις συνθήκες, δεν είμαι απόλυτα βέβαιος σε τι θα συνίστατο η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που πρέπει να προστατευθεί.

58. Συναφώς, θα προσέθετα μόνον ότι, δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 1392/2001, οι αρχές των κρατών μελών λαμβάνουν μέτρα προς διασφάλιση της πληρωμής της εισφοράς που οφείλεται από τους ασυνεπείς παραγωγούς. Επιπλέον, τα οφειλόμενα ποσά υπόκεινται σε τόκο υπερημερίας. Τέλος, τούτο ισχύει με την επιφύλαξη της δυνατότητας των κρατών μελών να επιβάλλουν κατάλληλες κυρώσεις στα μέρη που παραβιάζουν τις απορρέουσες από το καθεστώς ενισχύσεως υποχρεώσεις τους.

Δ. Επί του τρίτου ερωτήματος

59. Το τρίτο προδικαστικό ερώτημα αφορά τις συνέπειες που ενδέχεται να απορρέουν από το ασυμβίβαστο της εθνικής νομοθεσίας που διέπει την είσπραξη και την καταβολή της συμπληρωματικής εισφοράς με τις διατάξεις των κανονισμών 3950/92 και 1392/2001 όσον αφορά την επιστροφή του πλεονάσματος της εισφοράς.

60. Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 9 του κανονισμού 1392/2001 αποκλείει διάταξη του εθνικού δικαίου η οποία προβλέπει διαφορετικές μεθόδους και χρονοδιαγράμματα για την επιστροφή του πλεονάσματος της εισφοράς στους παραγωγούς, ανάλογα με το αν τα οφειλόμενα από τους εν λόγω παραγωγούς ποσά εισφοράς παρακρατήθηκαν από την τιμή του γάλακτος και μεταφέρθηκαν, σε μηνιαία βάση, στις αρμόδιες εθνικές αρχές.

23 Απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2018, Επιτροπή κατά Ιταλίας (C-433/15, EU:C:2018:31, σκέψη 41). Η υπογράμμιση δική μου.

24 Βλ. απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2004, Penycosed (C-230/01, EU:C:2004:20, σκέψη 41).

61. Για την καλύτερη κατανόηση των λόγων που οδήγησαν στο εν λόγω προδικαστικό ερώτημα και των ζητημάτων που αυτό εγείρει, θα ήταν χρήσιμο να υπενθυμίσω, εν συντομία, τα πραγματικά περιστατικά που σχετίζονται με το συγκεκριμένο ερώτημα.

1. Τα πραγματικά περιστατικά

62. Η παραγωγή γάλακτος στην Ιταλία κατά τη γαλακτοκομική περίοδο 2003-2004 υπερέβη την ποσόστωση που χορηγήθηκε στο εν λόγω κράτος μέλος από τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης. Συνεπώς, το ανωτέρω κράτος μέλος όφειλε στην Ευρωπαϊκή Ένωση συμπληρωματική εισφορά επί του πλεονάσματος. Ωστόσο, δεδομένου ότι ορισμένες ατομικές ποσοστώσεις δεν είχαν χρησιμοποιηθεί, το συνολικό ποσό που έλαβαν (ή που θα έπρεπε να έχουν λάβει) οι ιταλικές αρχές από τους παραγωγούς που είχαν συντελέσει στην υπέρβαση –είτε απευθείας είτε μέσω των αγοραστών– υπερέβαινε το ποσό της εισφοράς που έπρεπε να καταβληθεί στον προϋπολογισμό της Ένωσης.

63. Κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, οι αρμόδιες εθνικές αρχές αποφάσισαν να μην κάνουν χρήση της δυνατότητας που παρέχει το άρθρο 2, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 3950/92 να γίνει ανακατανομή των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοστώσεων. Αυτό που αποφασίσθηκε ήταν να γίνει αναδιανομή του πλεονάσματος στους παραγωγούς που ενέπιπταν σε ορισμένες κατηγορίες προτεραιότητας, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 4, του κανονισμού 3950/92. Για τον σκοπό αυτό, η διανομή του πλεονάσματος θα γινόταν κατά προτεραιότητα στους παραγωγούς που είχαν τηρήσει τις υποχρεώσεις μηνιαίας καταβολής και οι οποίοι βρίσκονταν είτε σε ορεινές περιοχές είτε σε άλλες μειονεκτούσες περιοχές. Σε περίπτωση μη εξαντλήσεως του πλεονάσματος, οι αρχές εν συνεχεία θα μείωναν τα ποσά οφειλής των παραγωγών οι οποίοι δεν είχαν τηρήσει τις υποχρεώσεις μηνιαίας καταβολής και βρίσκονταν είτε σε ορεινές περιοχές είτε σε άλλες μειονεκτούσες περιοχές.

64. Ωστόσο, οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης δεν συμφωνούν με τα πραγματικά περιστατικά όπως αυτά εκτίθενται από την Ιταλική Κυβέρνηση. Υποστηρίζουν ότι αυτό που έκαναν στην πραγματικότητα οι ιταλικές αρχές κατά τον κρίσιμο χρόνο δεν ήταν η επιστροφή του πλεονάσματος της εισφοράς, αλλά η ανακατανομή των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοστώσεων μεταξύ ορισμένων παραγωγών οι οποίοι είχαν υπερβεί τις ατομικές τους ποσοστώσεις.

65. Από τη διατύπωση, όμως, του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος φαίνεται να προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο είναι επίσης της άποψης ότι το 2004 οι ιταλικές αρχές αποφάσισαν την επιστροφή του πλεονάσματος της εισφοράς στους παραγωγούς που ενέπιπταν σε ορισμένες κατηγορίες προτεραιότητας.

66. Συνεπώς, η απάντηση που θα προτείνω στο εν λόγω προδικαστικό ερώτημα στηρίζεται στη διατύπωση του ερωτήματος αυτού από το αιτούν δικαστήριο. Στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να προσδιορίσει τα πραγματικά περιστατικά. Τούτο αποτελεί αρμοδιότητα του αιτούντος δικαστηρίου.

67. Τούτου λεχθέντος, και για λόγους πληρότητας και μόνο, θα εξετάσω παρεμπιπτόντως και την εκδοχή που παρουσιάζουν οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης. Κατά την άποψή μου, τα σημεία επί των οποίων διαφωνούν οι διάδικοι σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά δεν ασκούν καθοριστική σημασία στην εξέταση του γενικότερου ζητήματος που εγείρει το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, ήτοι, επιγραμματικά, στο ερώτημα βάσει ποιων κριτηρίων είναι δυνατή η διαφοροποίηση μεταξύ παραγωγών.

68. Στη συνέχεια θα εξηγήσω τον λόγο για τον οποίο είμαι της άποψης ότι οι αγοραστές ή παραγωγοί οι οποίοι δεν τήρησαν την προβλεπόμενη στην εθνική νομοθεσία υποχρέωση παρακρατήσεως της εισφοράς από την τιμή του γάλακτος και μεταφοράς της στις αρμόδιες αρχές σε μηνιαία βάση, δεν μπορούν να τύχουν δυσμενέστερης μεταχειρίσεως από τους άλλους παραγωγούς ή αγοραστές, όσον αφορά είτε την επιστροφή του πλεονάσματος της εισφοράς είτε την ανακατανομή των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοστώσεων.

2. Επιστροφή του πλεονάσματος της εισφοράς

69. Όπως αναφέρθηκε στο σημείο 60 των παρουσών προτάσεων, το τρίτο προδικαστικό ερώτημα αφορά το ζήτημα αν το άρθρο 9 του κανονισμού 1392/2001 αντιτίθεται σε διάταξη του εθνικού δικαίου, όπως αυτή του άρθρου 2, παράγραφος 3, της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 157/2004, η οποία προβλέπει διαφορετικές μεθόδους και χρονοδιαγράμματα για την επιστροφή του πλεονάσματος της εισφοράς στους παραγωγούς, ανάλογα με το αν τα οφειλόμενα από τους εν λόγω παραγωγούς ποσά εισφοράς παρακρατήθηκαν ή όχι από την τιμή του γάλακτος και μεταφέρθηκαν, σε μηνιαία βάση, στις αρμόδιες εθνικές αρχές.

70. Η απάντηση στο εν λόγω προδικαστικό ερώτημα, κατά την άποψή μου, πρέπει να είναι καταφατική.

71. Το γράμμα του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1392/2001 είναι εξαιρετικά σαφές: κράτος μέλος που αποφασίζει την αναδιανομή του πλεονάσματος της εισφοράς στους παραγωγούς, μπορεί να το πράξει μόνον προς όφελος ορισμένων «κατηγοριών προτεραιότητας», οι οποίες καθορίζονται βάσει των κριτηρίων που απαριθμούνται στο εν λόγω άρθρο. Τα κριτήρια αυτά είναι σαφώς περιοριστικά και απαριθμούνται «κατά σειρά προτεραιότητας». Τα κράτη μέλη, επομένως, δεν δύνανται να αποκλίνουν από τα εν λόγω κριτήρια. Κατά μείζονα λόγο, δεν μπορούν να προσθέτουν, για τον καθορισμό των κατηγοριών προτεραιότητας, κριτήριο το οποίο απαιτεί να έχει τηρηθεί εθνικός διαδικαστικός κανόνας, ο οποίος μάλιστα έχει κριθεί ασυμβίβαστος με τις διατάξεις του κανονισμού 3950/92.

72. Το δε άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 1392/2001, επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεσπίζουν «άλλα αντικειμενικά κριτήρια», αλλά μόνο «στην περίπτωση κατά την οποία, με την εφαρμογή των εν λόγω κριτηρίων [της παραγράφου 1 της ίδιας διατάξεως] δεν εξαντλείται η διαθέσιμη για ορισμένη περίοδο χρηματοδότηση», και με την προϋπόθεση της σχετικής διαβουλεύσεως με την Επιτροπή.

73. Κατά την άποψή μου, ωστόσο, το εθνικό κριτήριο της συμμορφώσεως με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003 εφαρμόστηκε για τον αρχικό καθορισμό των παραγωγών οι οποίοι θα λάμβαναν επιστροφή. Μόνο σε περίπτωση που υπήρχαν ακόμη διαθέσιμα ποσά μετά από τον πρώτο γύρο ανακατανομής, θα λάμβαναν επιστροφή και άλλοι παραγωγοί. Συνεπώς, οι εθνικές διατάξεις φαίνεται να ακολουθούν μια λογική, η οποία, στην πράξη, είναι η αντίθετη από αυτή που διέπει το άρθρο 9 του κανονισμού 1392/2001. Επιπλέον, δεν είναι σαφές από τη δικογραφία αν οι ιταλικές αρχές διαβουλευτήκαν με την Επιτροπή για την υιοθέτηση του εν λόγω «διαδικαστικού» κριτηρίου.

74. Συνεπώς, κατά τη γνώμη μου, το άρθρο 9 του κανονισμού 1392/2001 απαγορεύει στα κράτη μέλη να εξαιρούν από την επιστροφή τους παραγωγούς οι οποίοι εμπίπτουν σαφώς σε μία από τις απαριθμούμενες κατηγορίες προτεραιότητας ή πληρούν τα κριτήρια που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ της Επιτροπής και του εν λόγω κράτους μέλους. Ως εκ τούτου, οι παραγωγοί που δεν κατέβαλαν την εισφορά σύμφωνα με τον άρθρο 5, παράγραφος 1, της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003 δεν μπορούν να τύχουν δυσμενέστερης μεταχειρίσεως σε σχέση με άλλους παραγωγούς, σε περίπτωση επιστροφής του πλεονάσματος της εισφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 4, του κανονισμού 3950/92.

75. Για λόγους πληρότητας, θα ήθελα να προσθέσω ως τελική παρατήρηση ότι οι παραγωγοί οι οποίοι συμμορφώθηκαν με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι «αντιμετωπίζουν εξαιρετικές περιστάσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή εθνικής διάταξης που δεν σχετίζεται με το παρόν σύστημα» υπό την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 4, του κανονισμού 3950/92. Ανεξαρτήτως του εύρους της έννοιας των «εξαιρετικών περιστάσεων», στην οποία, εν πάση περιπτώσει, πιθανότατα θα δινόταν στενή ερμηνεία, είναι σαφές ότι δεν νοείται οποιαδήποτε ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 4, του κανονισμού 3950/92 κατά την οποία διάταξη όπως αυτή του άρθρου 5, παράγραφος 1, της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003 θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι «δεν σχετίζεται» με το καθεστώς ποσοστώσεων του γάλακτος.

76. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, η απάντηση στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα κατά τη γνώμη μου πρέπει να είναι ότι το άρθρο 9 του κανονισμού 1392/2001 αντιτίθεται σε διάταξη του εθνικού δικαίου η οποία προβλέπει διαφορετικές μεθόδους και χρονοδιαγράμματα για την επιστροφή του πλεονάσματος της εισφοράς στους παραγωγούς, ανάλογα με το αν τα οφειλόμενα από τους εν λόγω παραγωγούς ποσά εισφοράς παρακρατήθηκαν από την τιμή του γάλακτος και μεταφέρθηκαν, σε μηνιαία βάση, στις αρμόδιες εθνικές αρχές.

3. Ανακατανομή μη χρησιμοποιηθεισών ποσοστώσεων

77. Η εκτίμησή μου δεν θα ήταν διαφορετική ακόμη και εάν η διακριτική μεταχείριση που επιφύλαξαν οι ιταλικές αρχές στους παραγωγούς και αγοραστές οι οποίοι δεν είχαν συμμορφωθεί με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003, αφορούσε –όπως διατείνονται οι προσφεύγοντες της κύριας δίκης– ανακατανομή των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοστώσεων.

78. Οι μη χρησιμοποιηθείσες ατομικές ποσοστώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 3950/92, πρέπει να «κατανέμονται κατ' αναλογία προς τις ποσότητες αναφοράς που διαθέτει κάθε παραγωγός»²⁵. Τούτο σημαίνει, αναμφίβολα, ότι οι μη χρησιμοποιηθείσες ποσοστώσεις πρέπει να κατανέμονται σε όλους τους παραγωγούς που συνέβαλαν στην υπέρβαση και ότι η συνεισφορά τους στην εισφορά καθορίζεται αναλόγως²⁶.

79. Κατά συνέπεια, οι αγοραστές ή παραγωγοί οι οποίοι δεν συμμορφώθηκαν με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49/2003 δεν θα έπρεπε να υφίστανται διακρίσεις, ακόμη και στην περίπτωση ανακατανομής των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοστώσεων.

IV. Πρόταση

80. Εν κατακλείδι, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του Consiglio di Stato (Συμβουλίου της Επικρατείας, Ιταλία) ως εξής:

- το ασυμβίβαστο των εθνικών κανόνων που διέπουν την εισπραξη της εισφοράς με το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, δεν απαλλάσσει τους παραγωγούς από την υποχρέωση καταβολής της συμπληρωματικής εισφοράς·
- το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΚ) 1392/2001 της Επιτροπής, της 9ης Ιουλίου 2001, για λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού αριθ. 3950/92 του Συμβουλίου για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, αντιτίθεται σε διάταξη

²⁵ Η υπογράμμιση δική μου.

²⁶ Πρβλ., επίσης, απόφαση της 5ης Μαΐου 2011, Etling και Etling κ.λπ. (C-230/09 και C-231/09, EU:C:2011:271, σκέψη 64).

του εθνικού δικαίου η οποία προβλέπει διαφορετικές μεθόδους και χρονοδιαγράμματα για την επιστροφή του πλεονάσματος της εισφοράς στους παραγωγούς, ανάλογα με το αν τα οφειλόμενα από τους εν λόγω παραγωγούς ποσά εισφοράς παρακρατήθηκαν από την τιμή του γάλακτος και μεταφέρθηκαν, σε μηνιαία βάση, στις αρμόδιες εθνικές αρχές.